

која проистиче из јуриспруденције Суда, на основу два низа пресуда које смо овде посматрали. Какав је став Суда о правној природи повреде права на мирно уживање имања? Је ли доктрина тренутног акта потпуно однела превагу?

Најједноставнијим нам се указује закључак који би тврдио како је старо право, право лица чије је имање експроприсано, неповратно угашено. Оно што се у поретку европског права људских права штити кроз одредбе о мирном уживању имања јесте у ствари ново право, а то значи правно овлашћење проистекло из законодавства државе потписнице Конвенције, донетог по ратификацији. Иако у једној искључиво правничкој конструкцији одржив, овакав закључак се помало судара с чињеницама друштвеног живота. Законодавство о реституцији, као основа новог субјективног права одређеног лица, не може се посматрати као плод искључиво законодавчевог стваралаштва. То законодавство је специфично, оно је урођено у историју и донето је у свакој од држава које су му прибегле као једна врста одговора на изазов специфичних друштвених услова и прилика. Реституција представља друштвени напор да се превазиђе прошлост и постигне правда путем поништавања последица извесних аката некадашњег, ауторитарног система. Прошлост се не може превазићи искључиво правним инструментима, али су ови ипак не само неопходни него и свакако примерени таквој сврси. Управо у тој светлости треба посматрати напор Суда да техником пресуда у реституционим случајевима одговори поменутом изазову.

Не може се у потпуности искључити могућност да Суд примени учење о трајној повреди права на уживање имања, као основу за неку од будућих пресуда. Доктрина тренутног акта је нарочито делотворна кад се ради о разматрању проблема реституције у држави потписници Конвенције која је усвојила посебно законодавство о томе. У светлости унутрашњег закона питање о исправљању некадашње неправде се преображава у једно, готово би се рекло, техничко питање проистекло из закона који је на снази.

Суштински проблем ипак остаје. Унутрашњи закон је донет управо ради исправљања некадашње неправде и не може се разумети изван контекста у којем је настао. Претварање питања о старој неправди у један проблем примене одредбе позитивног права зато представља пре свега техничку операцију, којој се и Суд приклања из практичних разлога. Тај поступак не укида начелну недоумицу о правној природи повреде права на мирно уживање имања, која, упркос тренутном стању јуриспруденције Суда, опстаје у европском праву људских права.

Доктор Milan Galík.

Потпредседник Уставног суда Републике Словачке.

ПОЛОЖАЈ И ПЕРСПЕКТИВА УСТАВНОГ СУДСТВА У РЕПУБЛИЦИ СЛОВАЧКОЈ.